

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 25.

Joi, 24 Iunie 1937

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		c) POLITICA EXTERNĂ :	
Presa franceză	320	Presa franceză	320
„ polonă	320	„ polonă	320
b) POLITICA INTERNĂ :		„ bulgară	320
Presa franceză	320	„ greacă	321

	Pag.
II. MICA ÎNȚELEGERE	
VIZITA D-LUI MILAN HODZA LA BUCUREȘTI. — ÎNȚĂLNIREA DE PE DUNĂRE	
Presa cehoslovacă	321
„ iugoslavă	322
„ franceză	322
„ engleză	324
„ germană	325
„ austriacă	325
„ polonă	326
„ italiană	326
„ belgiană	327
„ greacă	327
„ bulgară	327

	Pag.
III. EVENIMENTELE DIN SPANIA	
Presa engleză	328
„ franceză	328
„ germană	328
„ italiană	329

IV. PROBLEME EUROPENE	
Noul guvern francez	330
Bilanțul călătoriei d-lui von Neurath în Sud-Est	330
Revizionismul ungar	330
Turcia și Înțelegerea Balcanică	330

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presă franceză.

JOURNAL DES DÉBATS, din 15 Iunie, publică următoarele:

„Mari ceremonii s'au desfășurat la Cluj, unde Universitatea a conferit M. S. Regele Carol titlul de doctor honoris causa. Regele a parcurs străzile împodobite în aclamațiile populației și a o sută de mii de țărani, reprezentând toate regiunile Transilvaniei“.

L'ECHO DE PARIS, din 16 Iunie, publică sub semnătura d-lui Jean-Gabriel Lemoine, cunoscutul critic de artă, un articol documentat despre minunata expoziție a lui Greco, inaugurată ieri la Paris în palatul Beaux-Arts și care a întrunit 50 de opere ale lui Greco, provenind atât din muzeul Prado dela Madrid cât și din colecția M. S. Regelui Carol al II-lea.

Făcând darca de seamă a operelor expuse, autorul articolului stăruiește în deosebi asupra frumuseților artistice ale pânzelor: Ingroparea contelui de Orzay, Sfântul Martin călare, Adorațiunea păstorilor, aceasta din urmă aparținând M. S. Regelui Carol, fiind incontestabil cap de opera acestei expoziții.

Presă polonă.

„L'ECHO DE VARȘOVIE“, din 17 Iunie, scrie între altele:

Palatul Lazienki, care a fost minunata reședință a ultimului rege al Poloniei, va deveni curând reședința monarhului României Carol II, care va fi câteva zile Oaspele capitalei Poloniei. Palatul Lazienki și parcul său unul din cele mai frumoase, nu numai din Polonia, ci din Europa întregă — se pregătește cu demnitate să primească Ilustrul său Oaspe“.

POLITICA INTERNĂ

Presă franceză.

Revista LE MOIS, din Mai-Iunie, publică un articol datorit d-lor: Constant Ionescu, în care se face bilanțul operii de guvernare a ministerului prezidat de d-l Tăbărescu.

POLITICA EXTERNĂ

Presă franceză.

În cadrul unor articole documentare privitoare Europei Centrale, „La Tribune des Nations“, din 17 Iunie, sub semnătura d-lui Serge Sabattier, consacră un studiu României Mari, astfel cum a ieșit întregită în urma tratatelor dela St. Germain și dela Trianon și ca o consecință a principiului de autodeterminare a popoarelor care a condus la alipirea provinciilor românești față de patria mamă.

După ce publică date statistice privitoare la repartiția minorităților în România și a numărului lor în raport cu populația băștinașă și după ce constată că din punct de vedere demografic națiunea română constituie o remarcabilă unitate, autorul studiului, examinând situația României pe planul extern, ajunge la concluziile următoare:

„Trei primejdii întemeiate pe revendicări teritoriale pot amenința România: o primejdie ungară cu Transil-

vania și Bucovina, o primejdie rusească cu Basarabia și una bulgară cu cadrulaterul dobrogean.

„Diplomația română a lăsat ca să asigure țara contra fiecărui din aceste pericole. Mica Înțelegere a ținut în respect revizionismul maghiar. Un pact de garanții cu Polonia a ținut în frâu veleitățile rusești asupra Basarabiei. În fine Înțelegerea balcanică a asigurat respectul fruntariilor cu Bulgaria.

„Astăzi, numai revizionismul maghiar continuă să mai însemne un pericol real. Rusia Sovietică semnând la Londra, la 3 Iulie 1933, un pact de neagresiune cu vecinii săi, a recunoscut implicit României posesiunea Basarabiei, și de atunci relațiile economice româno-ruse, întrerupte în curs de cincisprezece ani, au reluat treptat. Cât despre revizionismul bulgar el a pierdut din intensitate. Bulgaria de aci înainte se pune pe terenul minoritar pentru a reclama numai respectul datorit minorităților sale. Credincioasă politicii Societății Națiunilor, sprijinindu-se pe alianțele și amicitțiile ei tradiționale, printre care în primul rând amicitia franceză, România Mare constituie, la „răserucea imperiilor moarte“, o națiune sănătoasă și activă, factor esențial al stabilității și al păcii în Europa“.

Presă polonă.

POLSKA ZBROJNA, în numărul din 18 Iunie, publică o corespondență din Sofia; în care după ce reproduce pasagi din presa bulgară, cu știrile sosite din București, și care anunță că s'au terminat tratativele în vederea construirii unui „ferry-boat“, între Giurgiu și Ruscicuk, adaugă:

„Negocierile între Bulgaria și România, în chestiunea unui „ferry-boat“, datorită cărui se unesc căile ferate române și bulgare, au fost începute încă de pe timpul d-lui Titulescu și abia acum s'au terminat fericit. În cercurile diplomatice de aici se accentuează că înțelegerea obținută în privința unirii celor două maluri ale Dunării, române și bulgăre, prin „ferry-boat“, este în mare măsură o chestiune a politicii externe polone care dela un timp exercită o influență binefăcătoare asupra raporturilor dintre Sofia și București.

Ferry-boatul pe Dunăre, între Bulgaria și România, are o mare însemnătate economică și pentru Polonia, fiindcă el creează o unire pe uscat între Gdynia și Marea Egee. Această nouă legătură pe uscat corespunde intereselor a 65 milioane oameni (Polonia, România, Bulgaria și Grecia).

„Un alt fapt îmbucurător în dezvoltarea fericită a raporturilor bulgare-române îl constituie convenția de aviație semnată acum câteva zile de către Guvernele din București și Sofia. Și aici mijlocirea amicală a diplomației polone a jucat un rol mare.

„În prezent există cea mai bună atmosferă pentru rezolvirea tuturor chestiunilor dintre Bulgaria și România. În crearea acestor condițiuni are mari merite noul ministru plenipotențiar al României la Sofia, d-l Crușescu, care datorită sincerității d-sale a câștigat dintr'odată o mare simpatie în capitala Bulgariei“.

Presă bulgară.

În numărul său din 11 Iunie ziarul SLOVO publică „faptul îmbucurător“ că autoritățile române au permis

intelectualilor de origine bulgară din Bazargic, de a se întruni și pune bazele unei organizațiuni în scopul de a câștiga pe căi legale avantajii politice, economice și culturale pentru minoritatea bulgară.

Libertatea de manifestare, ca aceea de sus, scrie ziarul, arată că, în ce privește chestiunea minorităților, vecina noastră are o atitudine conformă cu principiile solide ce stau la baza statutelor Soc. Națiunilor“.

Presă greacă.

ELEFATHERON VIMA, din 11 Iunie, consacră un editorial negocierilor româno-bulgare pentru stabilirea unui serviciu de ferry-boat-uri pe Dunăre.

Ziarul arată că începuseră negocieri încă de acum doi

ani din inițiativa d-lui Titulescu, dar că ele s'au izbit mai ales de dificultățile tehnice care au fost învinse de atunci.

Deși ferry-boatul nu rezolvă definitiv chestia comunicațiilor feroviare între România și Bulgaria, el este totuși o soluție provizorie, cel puțin în timpul lunilor când Dunărea nu e înghețată; scrie ziarul, care adaugă:

„Podul plutitor va putea fi folosit nu numai pentru transportul între cele două țări ci și pentru schimburile care urmează linia Baltica-Mediterana și viceversa. Din acest punct de vedere trecerea Giurgiu-Ruschiuk înterează și Grecia și mai ales Salonicul care poate absorbi o parte importantă din comerțul exterior al Europei de Nord-Est“.

MICA ÎNTELEGERE

VIZITA D-LUI MILAN HODZA LA BUCUREȘTI — ÎNTÂLNIREA DEPE DUNĂRE

Presă cehoslovacă.

In ce privește călătoria președintelui de consiliu Hodza în România, ziarul independent NARODNY POLITIKA, din 17 Iunie, sub titlul „Solidaritatea Micii Înțelegeri“, scrie următoarele:

„Cuvintele pronunțate la București, cu prilejul întâlnirii dintre cei doi președinți de consiliu, au confirmat din nou lucrul de altfel știut de toată lumea că Mica Înțelegere este fermă și puternică fiindcă este unitară.

„Mica Înțelegere este un factor de pace care nu va admite nicio modificare a granițelor, modificare posibilă numai printr'un războiu. Cine încearcă deci o modificare a actualului statu-quo nu reprezintă un factor de pace. Mica Înțelegere vrea pacea și idealul ei este o colaborare pașnică cu toate țările ce gândesc la fel ca ea. Cine vrea neapărat să se înșele nu are decât să disprețuiască Mica Înțelegere. El va plăti scump greșala sa și va ține în loc posibilitatea unei noi reglementări economice a Europei Centrale și de Sud-Est. Mica Înțelegere salută cu bucurie tot ceea ce servește la reconstrucția economică a Europei Centrale. Bine înțeles prima condiție este ca să se țină seama de o Mică Înțelegere puternică și unitară“.

Presă cehoslovacă din 18 Iunie se ocupă pe larg de întrecerea pe care au avut-o pe Dunăre cei trei președinți de consiliu ai statelor din Mica Înțelegere.

Ziarul VENKOV, organul partidului republican, scrie în această privință:

„Vizita primului ministru cehoslovac la București a oferit prilejul unei consfătuiri substanțiale între diplomații Micii Înțelegeri, pe teritoriul României, asupra tuturor chestiunilor de politică externă care interesează cele trei state amice.

„Mica Înțelegere a devenit, în basinul dunărean, o forță recunoscută de lumea întreagă. Programul concret al consfătuirilor a fost indicat de însăși necesitățile momentane ale politicii externe a Cehoslovaciei, României și Iugoslaviei.

„Spiritul în care au decurs aceste consfătuiri dovedește încă o dată că Mica Înțelegere este un factor de stabilitate în raporturile țărilor dunărene. Antagonismul politic, piedicele, influențele de tot felul exercitate de

marile puteri au împiedecat multă vreme o înțelegere economică în această regiune. Cu prilejul consfătuirilor de pe Dunăre s'a dovedit din nou cât de mare este misiunea istorică și cât de bogată este moștenirea încredințată Micii Înțelegeri. Această moștenire, răscumpărată cu mari sacrificii de cele trei popoare, trebuie păstrată și în viitor cu cea mai mare grijă.

„Consfătuirile de pe Dunăre au dus la o nouă strângere a vechilor raporturi de prietenie dintre cele trei țări. Opinia publică cehoslovacă poate fi mulțumită de rezultatele ei“.

CESKE SLOVO, organul socialiștilor naționali, scrie:

„Intrăm într'o perioadă când marile puteri vor pronunța iară cuvântul hotărâtor. Înțelegerile regionale încheiate în ultimii ani în Balcani, în răsăritul apropiat, între țările baltice și înainte de toate între țările Micii Înțelegeri, sunt predestinate de istorie să activeze între ele așa cum fac și marile puteri, căci numai astfel ele pot deveni o contra pondere serioasă și respectată pentru acestea. Și în această privință conferința președinților de consiliu ai țărilor din Mica Înțelegere a venit într'un moment oportun și rămâne semnificativ faptul că această conferință s'a desfășurat și pe teritoriul iugoslav.

„Intr'o epocă în care marile puteri se apropie unele de altele, Mica Înțelegere dovedește că nu se sfărâmițează“.

PRAGER PRESSE, din 20 Iunie, scrie:

„In realitate n'a existat un motiv urgent pentru a dovedi vitalitatea Micii Înțelegeri fiindcă nimeni nu pune serios la îndoială faptul că Cehoslovacia, România și Iugoslavia procedează de comun acord.

„Nervozitatea generală — mai tare răspândită în public decât în cancelariile de politică externă — aduce cu sine, că orice întreprindere diplomatică este evaluată nu numai pozitiv ci și negativ. Dacă un membru al unui anumit grup primește pe reprezentantul unui Stat care nu face parte din acest grup se spune imediat: formațiunea a suferit o slăbire. In realitate un act ca pactul italo-iugoslav, convorbirile jugoslavo-germane și româno-polone nu trebuiesc privite ca o greșeală comisă față de al treilea partener al alianței. Astfel de convorbiri pot fi de multe ori de folos“.

Presa iugoslavă.

Pentru întreaga presă iugoslavă evenimentul principal în politica externă din ultimul timp l'a constituit întâlnirea de pe Dunăre a celor trei președinți de consiliu ai țărilor care constituie Mica Înțelegere.

Comentând aceste evenimente politice, PRAVDA, din 16 Iunie, scrie că nu trebuie să se aștepte nimic surprinzător dela această întâlnire a șefilor de guvern din cele trei state ale Micii Înțelegeri care au stabilit relații adânci între ele în toate domeniile.

PRAVDA subliniază totodată colaborarea Micii Înțelegeri cu Societatea Națiunilor în scopul organizării păcii colective și consolidarea legăturilor sale cu Franța, marea amic și aliată care face actualmente eforturile cele mai mari pentru a înfăptui o apropiere între popoarele Europei.

„D-nii: Tătărescu, Hodza și Stoiadinovici, încheie ziarul, vor examina situația internațională în aceeași armonie perfectă a punctelor de vedere pe care a dovedit-o Mica Înțelegere întotdeauna spre a asigura securitatea cea mai deplină a popoarelor lor și a consolida calea păcii și a bunelor raporturi dintre națiuni“.

Ziarul PRAVDA, din 18 Iunie, comentând întâlnirea dintre șefii guvernelor statelor din Mica Înțelegere, scrie între altele:

„D-nii: Tătărescu, Hodza și Stoiadinovici, într'o atmosferă senină și în deplină armonie — așa după cum de altfel o subliniază și comunicatul oficial — s'au informat reciproc asupra evenimentelor internaționale care s'au desfășurat în ultimul timp.

„Ca buni aliați, în timp ce pluteau pe apele Dunării, între malurile celor două țări amice și aliatare, cei trei președinți de consiliu au arătat în mod public popoarelor lor, cum se lucrează de comun acord pentru binele popoarelor din Mica Înțelegere, pentru pace, pentru securitate, pentru statu-quo-ul teritorial, față de care acela care ar voi să-l distruge s'ar zdrobi de milioanele de baionete ale popoarelor din Mica Înțelegere, care nu doresc nimic ce nu le aparține, ei doresc pacea cu orice preț“.

PRAVDA subliniază apoi că d-nii: Tătărescu, Hodza și Stoiadinovici, examinând diferitele probleme internaționale, nu au lăsat să scape prilejul de a sublinia atașamentul Micii Înțelegeri față de Societatea Națiunilor, ca și amicitia tradițională, nimicind complet îndoielile și intrigile unora care voiesc slăbirea cohezunii statelor din Mica Înțelegere și eventual turburarea relațiilor lor reciproce.

NOVOSTI, într'o corespondență din Cladova, pe lângă amănunte în legătură cu întrevederea de pe Dunăre, subliniază că aceasta reprezintă o nouă etapă în desfășurarea activității comune între statele Micii Înțelegeri.

SAMUPROVA, cu aceeași dată, scrie:

„Cei trei prim-miniștri ai Micii Înțelegeri au avut o importantă întâlnire pe Dunăre. Convorbirile lor au fost, am putea spune, mai mult relative la ceea ce se va desfășura decât la ceea ce s'a desfășurat. D-l Tătărescu, a subliniat, în momentul în care vaporul a intrat în portul Baziaș, că aceasta este prima conferință a președinților de consiliu ai țărilor Micii Înțelegeri și nu va fi ultima. Este clar că în fața evenimentelor ce se prezintă, președinții celor trei guverne respective sunt chemați să ia, cu o autoritate mărită, hotărâri pentru soarta viitoare a Micii Înțelegeri.

„N'avem nici cea mai mică bănuială asupra pozitivității acestor hotărâri. O nouă victorie a spiritului de solidaritate a fost câștigată pe vaporul Regele Carol II. Mica Înțelegere a ieșit din această conferință întărită. S'a impus convingerea că popoarele Micii Înțelegeri, separate unul de altul, ar fi o pradă ușoară, în timp ce unite reprezintă o piedecă tare. Din această cauză, comunicatul asupra unei conferințe foarte vii, active și istorice a celor trei prim-miniștri, legați de asemenea printr'o prietenie personală, posedă forța celor trei mâini unite, de apărare și nedespărțite pentru decenii“.

NOVOSTI, din 19 Iunie, publică un articol de fond comentând întâlnirea dintre cei trei șefi ai guvernelor statelor din Mica Înțelegere scrie: „Această întâlnire a avut darul de a confirma soliditatea alianței ce leagă cele trei state ale Micii Înțelegeri. Scopurile politice ale celor trei state rămân aceleași; adică: menținerea păcii, apărarea stabilității granițelor în cadrul alianței și prieteniei lor. Noi suntem încredințați că o coherență colaborare economică, precum și o totală neatârnamare a membrilor Micii Înțelegeri a reușit să împrăstie definitiv svornurile privoitoare la diferite combinațiuni fanteziste, ce se puneau în seama solidarității și unități blocului, Micii Înțelegeri. Pentru colaborarea în bazinul dunărean, d-l Hodza a elaborat un plan care a fost studiat atât la București cât și la întrevederea dela Kladovo. Comunicatul privitor la întâlnire nu vorbește însă de acest lucru, ci anunță numai că actuala întrevedere a celor trei reprezentanți ai statelor Micii Înțelegeri este în legătură cu o acțiune comună, ale cărei scop ar fi organizarea unei colaborări între statele Bazinului Dunărean, și toate statele ce sunt interesate direct la această colaborare. Aceasta însă cere o examinare mai amănunțită a acestui plan de colaborare. „Pentru Mica Înțelegere, în clipele actuale, când Europa trece mereu prin atâtea evenimente dramatice, este absolut necesar ca toate popoarele ei și toate prietenii ei, să fie satisfăcute pentru a putea respinge cu multă energie toate insinuările privoitoare la deslocarea ei. D-l Tătărescu, vorbind despre acesta a avut în vedere presa străină și avea toată dreptatea“.

Presa franceză.

Presa franceză a acordat o deosebită atenție vizitei d-lui Hodza, la București, și întrevederii de pe Dunăre, subliniind importanța acestor evenimente, și stăruind asupra valorii Micii Înțelegeri, ca factor politic în Europa Centrală.

Sub titlul „Nestabilitatea Europei Centrale“ L'ECHO DE PARIS, din 14 Iunie, publică un articol datorit lui Pertinax, articol în care ocupându-se de vizita Președintelui Consiliului cehoslovac la București, crede că grija principală a d-lui Hodza va fi de a anula efectele turneului diplomatic al d-lui von Neurath în Balcani.

D-l Hodza, continuă ziarul, va obține cuvinte bune. În fond, foarte probabil nimic nu va fi schimbat. Oamenii care conduc pentru moment Iugoslavia și România nu vor să spună nimic definitiv“.

LE TEMPS din 14 Iunie, publică un articol în care se ocupă de scopul vizitei d-lui Hodza la București, care ar fi de ordin politic, militar și economic.

În ceea ce privește latura politică, scrie acesta, reiese faptul că vizita d-lui Hodza se va termina printr'o conferință care va servi acestuia nu numai să informeze pe diriguitorii români asupra rezultatelor convorbirilor pe care le-a avut la Londra, eu ocazia serbărilor încoronării, ci va constitui și o confirmare a vitalității Micii În-

telegeri și într-o oarecare măsură, o replică la călătoria d-lui von Neurath în Balcani și în Europa Centrală.

„Cât despre laturile militare și economice ale acestei călătorii ele reies din constituirea însăși a delegației cehoslovace.

„Vizita d-lui Hodza, va extinde la România strângerea colaborării militare în interiorul Micii Înțelegeri.

„*In fine, conchide LE TEMPS*, ne amintim că comunicatul care a fost dat la sfârșitul vizitei d-lui Tătărescu la Praga, a cărei prelungire este călătoria d-lui Hodza, vorbea de înțelegere economică privitor la două fabricațiuni de prima importanță din punct de vedere militar pentru ambele țări: petrol pentru România, armamente pentru Cehoslovacia.

„Un comunicat va fi publicat la sfârșitul șederii d-lui Hodza la București, iar un altul după conferința Micii Înțelegeri care va urma imediat“.

L'INTRASIGEANT, din 15 Iunie, publică următoarele, privitor la întâlnirea de pe Dunăre a prim-ministrilor din țările Micii Înțelegeri. După vizita d-lui Mosciicki, președintele Republicii poloneze, însoțit de d-l Beek, ministrul afacerilor străine polonez, după aceea la Belgrad, a baronului von Neurath, ministrul afacerilor străine a Reichului, venirea în România a d-lui Hodza, capătă o importanță cu totul specială. Cercurile oficiale românești consideră că acest eveniment va permite să se afirme, încă odată, sentimentele amicale care leagă odată mai mult Cehoslovacia și România, și că se va preciza poziția acesteia din urmă, față de Mica Înțelegere.

„Trebue notat că e prima oară când cei trei președinți de consiliu ai statelor membre ale Micii Înțelegeri se vor găsi întruniți pentru a examina situația politică privitor la țările lor. D. Stoiadinovici va expune colegilor săi repercusiunea călătoriei d-lui von Neurath și va preciza poziția Micii Înțelegeri față de Reich. Ei vor trece în revistă problemele financiare, economice și militare a celor trei state.

„Convorbirile vor continua apoi în prezența comisiunii de experți care însoțesc pe d-l Hodza în călătoria sa“.

„LE TEMPS“, din 15 Iulie, sub titlul „Europa Centrală și Orientală“, scrie:

„Este clar că axa Berlin-Roma țintește să disocieze țările Micii Înțelegeri și să împiedice totdeauna Ungaria de acord cu Austria, de a ajunge la reglementarea unor raporturi directe cu Republica cehoslovacă. De aceea, ea justifică bănuelile care se ivesc la Praga, la Belgrad, la București, la Viena și chiar la Budapesta. Astfel demersul d-lui Hodza, la București, pare a fi replica demersurilor recente ale d-lui von Neurath. Președintele consiliului cehoslovac nu face decât să întoarcă d-lui Tătărescu vizita pe care acesta a făcut-o nu de mult la Praga; dar cum este întovărășit în călătoria sa de un personal tehnic important, suntem îndrituiți a crede că problemele politice, economice și militare, vor fi examinate în mod adâncit în timpul șederii sale în capitala României. Pare de astă dată că este vorba de a pregăti terenul în vederea unei cooperării militare și economice mai active în sânul Micii Înțelegeri.

„Asistăm, astăzi la o efortare serioasă de a consolida Mica Înțelegere și de a o restabili în forța ei de altă dată, oarecum sdruncinată în urma acordurilor încheiate de Iugoslavia, fără înțelegere prealabilă cu Bulgaria și cu Italia.

„Problema atât de complexă a Europei Centrale și Orientale nu poate fi rezolvată decât printr'un acord de ansamblu salvagardând independența tuturor națiunilor interesate.

„De altfel, în acest spirit, protocolurile italo-austro-ungare dela Roma au creiat o bază pentru o înțelegere echitabilă.

„Aceasta implică colaborarea cu Mica Înțelegere, astfel cum este astăzi constituită și orice disociație a statelor care o compun nu poate decât da naștere la complicații noi în partea cea mai sensibilă a continentului“.

LE PETIT PARISIEN din 16 Iunie, după ce face o dare de seamă a vizitei d-lui Hodza la București, afirmă că aceasta va întări solidaritatea reciprocă a celor două țări și va permite punerea la punct a unei serii întregi de probleme privitoare la raporturile dintre România și Cehoslovacia, pe tărâmul financiar, economic și politic.

Ziarele franceze din 17 și 18 Iunie se ocupă de întrunirea primilor miniștri ai Micii Înțelegeri, pe Dunăre.

Sub titluri ca: „Președintele Consiliului de Miniștri cehoslovac caută să stabilească cu România și Iugoslavia, o politică comună“ (LA REPUBLIQUE); „Șefii Micii Înțelegeri fac declarații optimiste“ (LA REPUBLIQUE); „Vitalitatea Micii Înțelegeri și atașamentul ei față de Societatea Națiunilor (LE POPULAIRE); „D-l Tătărescu se declară satisfăcut de întrevăderea de pe Dunăre“ (LE PETIT JOURNAL), ziarele redau semnificația politică a acestei întrevăderi, reproducând todeodată pasagiile esențiale din declarațiile făcute cu acest prilej de miniștrii celor trei State aliate.

LE TEMPS din 19 Iunie scrie în editorial:

„O serioasă efortare a fost făcută de cei trei președinți de Consiliu, pentru a întări Mica Înțelegere și a reacționa contra impresiunii că acest grup regional ar fi fost oarecum sdruncinat atât de acordurile particulare încheiate de Iugoslavia cu Italia și cu Bulgaria, cât și de apropierea care s'a desemnat între Belgrad și Berlin în urma vizitei recente a d-lui von Neurath.

„Trebue să admitem că comunicatul publicat la finele conferinței de ieri, traduce voința celor trei șefi de guvern de a menține unitatea de acțiune a celor trei țări care au același interes de a se opune revizuirii clauzelor teritoriale ale tratatelor de pace.

„In aceste condiții, orice eventualitate a unui acord separat între Iugoslavia și Ungaria, pare alungată pentru moment, rămâne însă de știut cum va putea Iugoslavia concilia în practică noua sa politică de pacte bilaterale cu sistemul colectiv care cârmuește Mica Înțelegere“.

LE PETIT PARISIEN, din 20 Iunie, constată că din comunicatul publicat în urma conferinței de pe Dunăre, cât și din declarațiile făcute de d-l Tătărescu, presei, reiese ca scopul principal al acestei conferințe a fost de a împrăști ultimele îndoeli care mai existau în urma ultimelor fapte politice, aducând explicațiile necesare pentru reafirmarea existenței, ca organism unitar și puternic a Micii Înțelegeri.

„Este evident, continuă ziarul, că cele două comunicate, cel dela București și cel de pe Dunăre, au fost foarte utile.

„In concluzie, conferința de pe Dunăre a reușit să demonstreze din nou fermitatea și soliditatea Micii Înțelegeri, ceea ce în circumstanțele actuale atât de nesigure, constituie un important sprijin pentru Societatea Națiunilor și pentru cauza păcii“.

LE PETIT JOURNAL, cu aceeași dată, scrie că prima impresie care reiese în urma conferinței de pe Dunăre, este realul devotament al populațiilor române și iugo-

slave, față de Mica Înțelegere, dovedit de manifestațiile populare care au întâmpinat pe cei trei președinți.

După ce face un rezumat al comunicatului publicat în urma conferinței încheie:

„Această conferință care nu avea caracterul unei conferințe a Consiliului Permanent, care să poată lua decizii concrete obligatoare pentru cele trei țări, a confirmat marile principii ale acțiunii politice a Micii Înțelegeri“.

Întâlnirea de pe Dunăre este pe larg și favorabil comentată de JOURNAL DES DEBATS din 21 Iunie, sub semnătura d-lui Albert Mousset, care, sub titlul: „Mica Înțelegere între marile puteri“, scrie: între altele:

„Întâlnirea de pe Dunăre a șefilor guvernelor Micii Înțelegeri a clarificat situația. După comunicatul dat presei, după declarațiile d-lor: Stoiadinovici, Hodza și Tătărescu, nicio îndoială nu trebuie să mai existe asupra hotărârii celor trei State de a menține, fără schimbare, linia de conduită fixată prin acordurile lor constitutive, fie că este vorba de respectarea angajamentelor semnate, de atașamentul lor la pactul Societății Națiunilor sau de concepția lor asupra intereselor lor politice și economice. Nu am crezut niciodată că ar fi altfel.

„Acțiunea Micii Înțelegeri se bazează pe realități permanente ale vieții internaționale, care depășese cu mult raporturile celor trei State cu Ungaria. Dacă alianța lor a luat la început forma unei asigurări mutuale contra revizionismului maghiar, aceasta a fost prima ocazie care s'a oferit imediat după războiu de a defini indentitatea lor de vederi și de a unifica acțiunea lor.

„Dar aceste angajamente nu sunt decât reflexul juridic al unui fapt psihologic: frățesca solidaritate a celor trei popoare, care au o experiență comună a trecutului. Am mai spus că, dacă s'a crezut că se descoperă oarecare rezerve în diplomația acestor trei State, aceste rezerve nu au procedat dela o slăbire a voinții lor, ci dela o îndoială asupra marilor puteri, a căror înțelegere și tărie condiționează securitatea lor“.

ERE NOUVELLE, consacră și el buletinul său extern aceluiași eveniment. Sub titlul: „Mica Înțelegere trăește mereu“, ziarul scrie:

Cu prilejul călătoriei d-lui Hodza, Mica Înțelegere a arătat că ea continuă a fi foarte sănătoasă, mai sănătoasă decât ar dori-o unele svonuri, mai mult sau mai puțin tendențioase, care se răspândesc din când în când pe seama ei. Comunicatul publicat după reuniunea de pe Dunăre a celor trei șefi ai guvernelor Micii Înțelegeri este în această privință categoric. Din lunga deliberare pe care au avut-o d-nii: Stoiadinovici, Hodza și Tătărescu, asistat de către d-l Victor Antonescu, ministrul Afacerilor Străine al României, rezultă și este bine să stabilim:

1. Că o armonie completă s'a dovedit în felul lor de a vedea problemele politice și economice interesând țările Micii Înțelegeri.

2. Că un complet acord a fost realizat în ceea ce privește o colaborare dunăreană largită.

3. Că pactul Societății Națiunilor rămâne baza colaborării Statelor Micii Înțelegeri, ca și a raporturilor lor cu celelalte State.

4. S'a constatat împreună o unitate de vederi completă și o solidaritate deplină.

„Astfel, d-l Tătărescu avea dreptate să proclame că această întâlnire a primilor miniștri reprezintă un eveniment istoric în analele Micii Înțelegeri. Comunicatul celor trei președinți nu are niciun aer de familie ca declarația provocată de turneul diplomatic al d-lui von Neurath în Balcani.

„Mica Înțelegere nu este nicidecum moartă. Rezultatele la care au ajuns cei trei șefi de guvern sunt cel puțin interesante și trebuie să dea o satisfacție celor mai bănuitori. Aceasta este teza constantă a Micii Înțelegeri, teză care s'a afirmat cu o nouă forță. Urma unei dizidențe oarecare este ștearsă. Nu există orientare posibilă, nu există altă cale decât aceea arătată de comunicatul din 17 Iunie. Orice altă concepție nu răspunde realității. Mica Înțelegere rămâne întreagă credincioasă ei înseși și originilor sale. Organismul ei s'a dovedit mai sănătos și mai rezistent decât și-o închipuiau detractorii săi, după cum a arătat dealtfel certificatul semnat de cei trei consultanți, d-nii: Stoiadinovici, Hodza și Tătărescu, asistat de d-l Victor Antonescu“.

Presa engleză.

Importanța acordată de ziarele engleze vizitei d-lui Hodza, primul-ministru cehoslovac, la București, se reflectă în diversele corespondențe primite dela Belgrad, Praga, Viena și București, pe care ziarele au înțeles să le redea, conform înclinării lor față de Mica Înțelegere și de Statele componente.

DAILY TELEGRAPH din 15 Iunie scrie că vizita d-lui Hodza, primul ministru cehoslovac, la București, este o nouă străduință din partea Micii Înțelegerii de a relua firul planului de cooperare economică dunăreană, care fusese întrerupt prin vizita baronului von Neurath în Balcani.

MORNING POST este informat din București, că în Capitala României vizita este interpretată ca o încordare a solidarității membrilor Micii Înțelegeri

TIMES din 17 Iunie revine într-o corespondență din Viena, în care se ocupă de întâlnirea pe Dunăre a primilor miniștri ai Statelor din Mica Înțelegere, la care a luat parte și d-l Victor Antonescu, ministrul de externe al României.

În primul rând arată că d-l Stoiadinovici va informa pe ceilalți prim-miniștri despre rostul pasajului din comunicatul emis cu ocazia vizitei baronului von Neurath, în care se vorbește despre identitatea scopurilor Germaniei și Cehoslovaciei.

„Acest paragraf, continuă ziarul, a cauzat oarecare comentarii în celelalte două țări.

„Alte subiecte principale care se vor mai discuta este și pretenția Ungariei pentru egalitatea militară, precum și planurile curente pentru o cooperare economică între Statele dunărene. Se speră că întrunirea celor trei prim-miniștri va duce direct la discuții diplomatice cu Ungaria, care vor netezi calea pentru îmbunătățirea raporturilor dintre această țară și Statele Micii Înțelegeri“.

MORNING POST, cu aceeași dată, se ocupă de articolul publicat de ziarul oficios „POLITICA“ din Belgrad, reproducând pasagii care scot în evidență opinia ziarului sârb că întrunirea celor trei prim-miniștri va fi de importanță fundamentală pentru viitorul Europei Centrale.

DAILY TELEGRAPH din 18 Iunie redă parte din comunicatul oficial, adăugând că printre subiectele principale care s'au discutat a fost și „necesitatea pentru fiecare din membrii Micii Înțelegerii de a evita să facă ceva care ar putea încuraja inamicii ei să-i anticipeze desmembrarea“.

TIMES din 19 Iunie scrie:

„La conferința pitorească de pe Dunăre dintre primii miniștri ai Statelor Micii Înțelegeri, subiectul principal

care s'a discutat a fost raporturile cu Rusia Sovietică, în lumina — sau în întunericul — evenimentelor recente de acolo. Oricare ar fi explicarea acestor evenimente, este de importanță vitală pentru Mica Înțelegere, de oarece Rusia este aliată contra agresiunii cu unul dintre Statele Micii Înțelegeri, ea și față de aliata lor comună, Franța, pe când România menține o atitudine de rezervă față de ea, iar Iugoslavia nici n'a recunoscut-o.....

„Una dintre chestiunile de politică externă asupra căreia Statele Micii Înțelegeri au fost întotdeauna unanime, este, atitudinea lor față de Ungaria, ale cărei aspirații teritoriale le interesează pe toate. Această atitudine s'a reafirmat așa că în această chestiune nu se vor face acte separate de politică externă, cum a fost pactul italo-iugoslav și iugoslavo-bulgar. Cele trei State ale Micii Înțelegeri, deși doresc să ajungă la un acord cu Ungaria s'au înțeles să procedeze împreună, de oarece un acord izolat între Ungaria și una din ele, ar pune pe celelalte într'o situație delicată, eliminând chiar motivul esențial al existenței Micii Înțelegeri“.

Presa germană.

FRANKFURTER ZEITUNG din 19 Iunie, sub titlul „Convorbiri politice la Porțile de Fier“, într'o corespondență din Praga, scrie între altele:

„In ce privește evenimentele din armata roșie este clar că ele n'au oferit un prilej nici pentru Iugoslavia, nici pentru România să revizuiască atitudinea lor față de Rusia. Dar aceasta nu va schimba nime, nici activitatea sporită a d-lui Titulescu.

„De asemenea și calea ferată spre frontiera cehoslovacă care se construiește acum în România cu bani cehoslovaci, nu mai este — după declarațiunile făcute în ultimul timp la București — împotriva permisiunii de trecere a trupelor rusești și întărite prin reînvierea alianței româno-polone de cea importanță strategică plănuită la început.

„In schimb pare că cercurile din Praga nu se pot sustrage puternicei impresii făcute de știrile din Moscova. De acum câteva săptămâni s'au putut auzi avertizări îngrijorate, deși din cumpăniri preponderent tactice, în cercurile politice care apărau de obicei alianța cu Rusia, că nu este folositor să se ponteze prea mult pe cartea dela Moscova.

„Astfel de avertizări sunt întărite acum de îndoeli penibile în ce privește încrederea în armata roșie. Presupunerea că s'a ajuns la concluziuni concrete este cu siguranță lipsită de fond real. Dar este exact că forurile competente se gândesc cu mai mult zel la combinațiuni politice noi care ar putea lărgi libertatea de acțiune a Cehoslovaciei și ar putea facilita adaptarea ei la stările europene schimbate.

„Lucrul acesta a format fără îndoială un punct de vedere important în convorbirile pe care le-a avut d-l Hodza cu d-nii: Tătărescu și Stoiadinovici și care a pus într'o lumină nouă și diferitele chestiuni despre care s'a negociat și care ea și raporturile cu Ungaria s'au referit la cadrul economic general al Bazinului Dunării“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 19 Iunie publică următorul articol:

„Este semnificativ pentru starea din interiorul Micii Înțelegeri că înainte de întâlnirea prim-miniștrilor Cehoslovaciei, României și Iugoslaviei pe Dunăre, d-l Hodza a făcut o vizită în Capitala României. Înainte de convorbirile sale cu d-l Stoiadinovici, d-lui Hodza i s'a părut în deosebi de important să mai încerce odată o influențare a României în sensul politicii franco-cehoslovace, pentru ca la întâlnirea pe Dunăre să întâmpine pe d-l Stoiadinovici într'un front comun româno-ceho-

slovac. Cu ocazia vizitei sale la București, d-l Hodza a comunicat că Mica Înțelegere se află în fața unor probleme noi și importante, că la întâlnirea cu colegii săi va avea de discutat asupra unor chestiuni foarte importante. Afară de aceasta, este foarte necesar un schimb de opinii asupra unor evenimente cu totul noi. Lucrul acesta este un indiciu că recunoaște că „unele evenimente cu totul noi“, ca de pildă evenimentele din Rusia, care au sdruncinat bazele fundamentale ale politicii cehoslovace de alianțe separate, reclamă o luare de atitudine nouă. In schimb d-l Stoiadinovici se poate referi la succesele politicii sale, îndreptată spre întărirea independenței politice a Iugoslaviei.

„Când de curând s'a respins energic la Belgrad propunerea franceză să se transforme pactul de amicitie franco-iugoslav într'o alianță cu ascuțitul îndreptat împotriva Germaniei, nu mai putea exista îndoială pentru diplomația internațională, că angajamentul unilateral al Iugoslaviei față de Franța a pierdut din valoare pentru Belgrad. Aceasta nu înseamnă nici cum că Iugoslavia vrea să rupă cu Franța, precum nu vrea să renunțe la alianța Micii Înțelegeri. Dar toate aceste raporturi și angajamente au obținut un sens schimbat pentru Iugoslavia. Vizita oficială a d-lui Neurath a subliniat în deosebi voința Belgradului de a nu participa la vreo combinație împotriva Germaniei. Astfel d-l Stoiadinovici a pregătit în muncă diplomatică îngrijită drumul urmăririi țintelor sale, obișnuind lumea cu ideea unei politici externe a Iugoslaviei din ce în ce mai independentă. Se poate presupune ca cert că d-l Stoiadinovici a înfățișat toate aceste clar colegilor săi, d-nii Hodza și Tătărescu“.

Presa austriacă.

REICHSPOST din 17 Iunie publică: „După informațiuni din cercurile românești urmează să se discute la întrunirea bărbaților de Stat una din problemele cele mai importante: înarmarea României. După planurile d-lui Tătărescu, România urmează să fie cel mai târziu peste doi ani, unul din Statele central europene cel mai modern înarmat. Cehoslovacia va juca un mare rol la înarmarea română“.

NEUES WIENER JOURNAL din 19 Iunie, sub titlul: „Ungaria și Mica Înțelegere“, publică o corespondență din Budapesta, datorită d-lui Iuliu Morgenstern, în care scrie între altele:

„După cum se știe d-l Hodza în toastul său ținut la banchetul dat în onoarea sa la Cercul Militar din București, a vorbit despre raporturile cu Statele vecine, declarând între altele că Cehoslovacia aprobă orice inițiativă a cărei țintă este organizarea popoarelor care trăiesc în Valea Dunării.

„Se cunoaște în destul punctul de vedere al Ungariei. Încă înainte de întrevvederele dela București, d-l Kanya a arătat în mod accentuat că Ungaria este dispusă la negocieri cu Statele Micii Înțelegeri, dar că primul pas în această direcție trebuie să pornească dela Mica Înțelegere. Guvernul maghiar, continuă să mențină acest punct de vedere.

„In orice caz discursul prim-ministrului cehoslovac a contribuit mult la clarificarea raporturilor Ungariei cu Mica Înțelegere. Este incontestabil că actualmente stările politice sunt mult mai favorabile decât acum câteva luni“.

NEUE FREIE PRESSE, cu această dată, publică următoarele:

„După cum aflăm din cereuri bine informate, d-l Stoiadinovici ar fi asigurat celorlalți doi bărbați de Stat, că Iugoslavia nu va renunța niciodată la cooperarea ei

cu Mica Înțelegere și că nu se gândește la abateri dela liniile ei de orientare în ce privește politica europeană generală. Iugoslavia n'a încheiat o convenție nouă cu Germania“.

NEUES WIENER JOURNAL din 19 Iunie, sub titlul: „Călătorie politică prin Porțile de Fier“, publică un articol în care scrie între altele:

„Recenta sporire a dinamicii din bazinul dunărean, lasă să apară într'o lumină deosebită și conferința d-lor: Hodza, Tătărescu și Stoiadinovici. De rezultatele ei va depinde fără îndoială, în mare parte, dacă destinderea care se înregistrează în Sud-Estul Europei va continua să dureze.

„Cu toate că nimeni nu va fi de părere că obstacolele care tot mai stau în calea unei cooperări politice și economice în Bazinul Dunării pot fi înlăturate de azi pe mâine, credem că putem face un prognostic favorabil.

„După cum se poate conchide din diferite semne, unul din momentele decisive ale conferinței se află în directivele pe care le-a adus d-l Hodza dela convorbirile sale cu d-l Eden. În mod întemeiat poți fi de părere că aceste linii de directive și-au găsit exprimarea în toastul d-lui Hodza la București, la dineul de gală în care a declarat că Cehoslovacia este dispusă să coopereze cu toate marile puteri care au un interes față de progresul și evoluția Europei Centrale. Prin luerul acesta nu s'a luat numai călătoriei d-lui Neurath la Belgrad orice spin rămas eventual, dar și convenția amicală italo-iugoslavă apare prin aceasta într'o lumină nouă, împăciuitoare.

„În toastul său d-l Hodza a mai arătat necesitatea că trebuie să se facă totul pentru a completa organizația economică și politică în Bazinul Dunării. Această completare de cooperare dorită de d-l Hodza este firește posibilă numai în cazul când înțelegerea începută de Statele protocolurilor dela Roma și Mica Înțelegere va face și în viitor progrese.

„După cum aflăm va ocupa, în convorbirile dela Porțile de Fier, un loc proeminent atitudinea față de condițiile Ungariei, exprimate recent de d-l Daranyi, în ce privește participarea ei la cooperarea în Bazinul Dunării.

„În general, formulările d-lui Daranyi, întâmpină și în ce privește egalitatea militară a Ungariei un punct de vedere mai îngăduitor decât în anii trecuți.

„Situația politică din întreaga Europă exercită firește o influență corespunzătoare asupra mersului negocierilor.

„De asemenea vor avea influență asupra rezultatului negocierilor și recentele evenimente din Rusia, care fără îndoială sunt resimțite ca o slăbire a poziției în politica externă a Rusiei“.

Presa polonă.

GAZETA POLSKA, în numărul din 18 Iunie, publică următoarele:

„După convorbirile care au avut loc pe Dunăre, s'a dat un comunicat care anunță că participanții la conferință au afirmat deplina unitate de vederi în problemele discutate, precum și dorința străngerii și consolidării legăturilor care unesc cele trei State prin coordonarea raporturilor lor culturale și prin acțiunea colaborării în toate domeniile.

„S'a confirmat de asemenea scopurile acțiunii politice a celor trei State, care tind, fără schimbare, la menținerea păcii și apărării frontierelor în cadrele alianțelor și prietenilor lor. S'a căzut la înțelegere, în ce privește continuarea acțiunii armonioase, care tinde spre realizarea colaborării Statelor dunărene și colaborarea cu toate puterile interesate în această chestiune.

„Cei trei șefi de guvern au afirmat din nou profundul atașament față de Liga Națiunilor, accentuând că nu vor accepta nicio schimbare a pactului, care n'ar contribui la consolidarea lui. Cei trei șefi ai guvernelor au hotărât să se întâlnească pe rând în fiecare din țările reprezentate de către dânșii. Această întâlnire de acum a confirmat din nou unitatea Micii Înțelegeri“.

KURJER PORANNY, cu aceeași dată, scrie:

„Conferința prim-miniștrilor țărilor din Mica Înțelegere a fost consacrată trecerii în revistă a problemelor actuale economice și politice. În ce privește bazinul dunărean, concepțiile larg croite ale așa numitului „plan Hodza“, au suferit o reducere importantă și fundamentală. După informații neoficiale, însă din surse serioase, acțiunea acestor trei State în chestiunea bazinului dunărean se limitează la prezentarea planului unui acord vamal care să asigure clauza celei mai mari privilegieri a României, Iugoslaviei, Cehoslovaciei, Ungariei și Austriei. Totuși, Ungaria și Austria urmează să negocieze separat cu fiecare din cele trei State rămase. Se exprimă speranța că Germania nu va face dificultăți fundamentale. Se prevede chiar posibilitatea colaborării ei pe principiul clauzei privilegierii celei mai mari, având în vedere greutatea pe care le întâmpină în ultimul timp exportul german pe piețele Europei Centrale și Sud-Răsăritene. Aceste greutăți au isvorit din ridicarea prețurilor în Germania și din complicațiile în executarea unor ordine.

„S'a discutat de asemenea chestiunea înarmării Ungariei. A preponderat părerea că Ungaria nu intenționează să obțină drepturi egale la înarmare pe calea violării unilaterale a hotărârilor militare ale tratatului dela Trianon, însă vor păși cu o astfel de cerere pe calea diplomatică, după realizarea acordului vamal proiectat.

„În convorbirile de ieri s'a consacrat o foarte mare atenție evenimentelor din Rusia Sovietică. În legătură cu aceasta, nu poate avea loc vreo schimbare a atitudinii Iugoslaviei și României. La sfârșit s'a căzut de acord, că în domeniul politic, Mica Înțelegere nu poate lărgi raza sa de acțiune, ci se va limita numai la principiul dela început, adică la regularea atitudinii acestor trei State față de Ungaria“.

Presa italiană.

Intreaga presă italiană publică lungi corespondențe din București, din Belgrad și din Viena, privitoare la conferința celor trei șefi de guvern ai Statelor Micii Înțelegeri.

CORIERRE DELLA SERA din 18 Iunie scrie că această întrevedere a afirmat încă odată unitatea, forța și vitalitatea Micii Înțelegeri.

GIORNALE D'ITALIA scrie că noua conferință a reprezentanților Statelor Micii Înțelegeri are loc într'o fază foarte importantă a situației europene. Se vor discuta rezultatele vizitelor d-lui Neurath la Belgrad și Moscici și Beck la București. Un subiect care va fi cu multă atenție cercetat, este acela al relațiilor cu Sovietele.

IL LAVORO FASCISTA din 19 Iunie publică comunicatul dat în urma conferinței de pe Dunăre.

GIORNALE D'ITALIA spune că, cu ocazia acestei conferințe, s'a discutat și chestiunea parității reînarmării maghiare, ajungându-se la concluzia că Mica Înțelegere ar fi dispusă să recunoască cererea maghiară cu condiția ca Ungaria să se oblige să semneze cu cele trei State un pact de neagresiune.

LA STAMPA scrie că cei trei președinți de consiliu au crezut necesar să pună în relief încă odată fidelita-

tea lor față de pactul Societății Națiunilor ale cărui principii formează baza colaborării lor și a raporturilor lor cu celelalte State.

Presa belgiană.

L'INDÉPENDANCE BELGE din 20 Iunie, sub titlul: „Mica Înțelegere și Ungaria“, ocupându-se de întâlnirea celor trei prim-miniștrii pe Dunăre, publică un articol al corespondentului său particular din Belgrad, în care comentând fraza următoare din comunicatul dat cu acea ocazie: „Țările Micii Înțelegeri rămân, în mod neîndoelnic, legate de menținerea păcii și a securității granițelor“, scrie că aduce o prețioasă indicație.

„Se reamintește, odată mai mult Ungariei — continuă ziarul — că, dacă dorește o apropiere și o colaborare cu Mica Înțelegere, ea trebuie să renunțe, în prealabil, la orice velleitate de revizuire teritorială față de România și de Cehoslovacia, precum și față de Iugoslavia. Cuvântul este deci, lăsat, actualmente, Ungariei.

„In ceea ce privește chestia rearmării „oficioase“ ungare, se crede la Belgrad, că Mica Înțelegere, cu toate că înțelege dorința Ungariei de a asigura apărarea teritoriului ei, îi repugnă să recunoască o flagrantă violare a tratatului dela Trianon. E vorba deci să se găsească o formulă, dacă nu chiar o modalitate care ar satisface și dorința legitimă a Ungariei și ar menaja tot atât legitima susceptibilitate în această privință, a Micii Înțelegeri care oferă actualmente cea mai bună probă a spiritului ei conciliant“.

A dat o susținută atenție vizitei d-lui Hodza la București și întâlnirii pe Dunăre a d-lor: Milan Hodza, Stoiadinovici, Tătărescu și Victor Antonescu.

În afară de telegrame și corespondențe, presa greacă a publicat și articole de fond, comentând importanța călătoriei primului ministru cehoslovac la București și semnificația întâlnirii de pe Dunăre a celor trei prim-miniștrii.

Presa greacă

KATIMERINI din 11 Iunie a publicat un articol arătând că cei trei președinți de Consiliu, întâlnindu-se pe Dunăre, vor examina situația internațională și poziția grupului lor față de marile probleme europene. Toți știu importanța deosebită a acestei întâlniri, scrie ziarul. „Dirigiitorii țărilor Micii Înțelegeri vor arăta odată mai mult solidaritatea lor și comunitatea directivelor politice pe care le indică țărilor dunărene cursul milenar al fluviului“.

ESTRA din 16 Iunie subliniază că programul de reînarmare, elaborat de guvernul Tătărescu, tinde să facă din România unul din Statele europene cele mai bine și mai modern înarmate în decursul a doi ani.

Iar ELEPHTERON VIMA, cu aceeași dată, scrie:

„După cercurile politice românești, convorbirile d-lui Hodza la București, ar avea drept scop strângerea legăturilor celor două țări în cadrul Micii Înțelegeri și vor avea o mare înrăurire asupra situației internaționale. D-l Hodza a comunicat colegilor săi rezultatele conver-

sațiilor sale dela Londra și Paris, iar d-l Antonescu a făcut cunoscut concluziile celor pe care le-a avut la Paris.

„În timpul convorbirilor dela București se va examina din nou chestiunea înarmării românești cu material cehoslovac.

Presa bulgară.

Ziarele bulgare au acordat a vie atențiune întrevederii de pe Dunăre a celor trei prim-miniștrii ai Micii Înțelegeri:

SLOVO, cu data de 18 Iunie, scrie:

„Știrile ce am putut obține în legătură cu întrevedere dîntre cei trei prim-miniștrii ai Micii Înțelegeri, confirmă că în discuțiunile ce au avut loc cu această ocazie, cea mai însemnată temă a fost chestiunea raporturilor între Statele Micii Înțelegeri și alte State europene, precum și chestiunea colaborării economice și politice a tuturor Statelor dunărene.

„Cu această ocazie d-l Stoiadinovici a explicat sensul, scopul și urmările acordului bulgaro-iugoslav, informând pe colegii săi și asupra rezultatului vizitei d-lui von Neurath la Belgrad și asupra situației raporturilor germano-iugoslave.

„D-l Hodza a expus colegilor săi un proiect pentru reorganizarea politică și economică a bazinului dunărean. Nu sunt cunoscute amănuntele acestui plan, precum și rolul ce-l va juca Ungaria. S'a putut afla însă că cei trei prim-miniștrii au căzut de acord în ce privește necesitatea adaptării planului d-lui Hodza la protocoalele dela Roma, la o acțiune de colaborare cu Germania“.

In numărul din 19 Iunie, ziarul MIR, ocupându-se de conferința de pe Dunăre, relevă că la această conferință a fost aprobată politica Iugoslaviei; apoi adaugă:

„S'a subliniat cu această ocazie că strănsele raporturi dîntre Iugoslavia și Germania nu conțin nimic periculos pentru Mica Înțelegere.

„Una din hotărârile cele mai de seamă ale Micii Înțelegeri constă în faptul că ea este gata să ducă tratative cu Statele semnatare ale protocoalelor dela Roma (Italia, Austria, Ungaria) și Germania pentru reglementarea situației din Europa dunăreană.

„Trebuie să recunoaștem că aceste hotărâri înseamnă un pas înainte spre o reglementare pacifică. Nu rămâne altceva de făcut, decât să se înceapă tratativele“.

Ziarul DNEVNIC din 21 Iunie scrie:

„Ultimele evenimente nu au putut zdruncina bazele Micii Înțelegeri. Ceva mai mult, suntem informați că cei trei președinți de consiliu, au găsit formula prin care vor finanța în comun furniturile de războiu, necesare celor trei State ale Micii Înțelegeri. Acordul acesta nu trebuie trecut cu vederea“.

Ziarului ZORA, cu aceeași dată, i se comunică din Belgrad, următoarele:

„Intrevedere dîntre cei trei prim-miniștrii, este privită în cercurile politice din Belgrad, drept o manifestare semnificativă a solidarității dîntre cele trei țări care alcătuiesc Mica Înțelegere“.

EVENIMENTELE DIN SPANIA

Presa engleză.

TIMES din 18 Iunie publică un interview, obținut de trimisul său special dela generalul Franco, care s'a pronunțat asupra posibilității de a se pune capăt războiului civil, pe calea unor negocieri ce ar putea să fie angajate, la nevoie, în urma acțiunii mediatore a unei puteri străine. Ziarul redă astfel această convorbire:

„Generalul Franco a observat dela început că dorește o cât mai grabnică lichidare a războiului, pentru a se scuti Spania de alte pierderi în oameni și de alte distrugerii. Conducătorii roșii — a declarat generalul — sunt răspunzători de sute și de mii de fapte criminale, săvârșite dela 18 Iulie trecut. Războiul nu se poate deci termina decât printr'o victorie a naționaliștilor.

„Șeful Statului naționalist spaniol a subliniat că, conducătorii din Valencia au violat cele mai elementare principii umane. Publicul englez nu a recunoscut încă contrastul fundamental care există între Spania naționalistă și haosul din „zona bolșevică“.

Însfârșit, generalul a spus că suveranitatea Spaniei naționaliste nu ar putea fi compromisă prin nimic și s'a pronunțat contra oricărui fel de separatism“.

DAILY TELEGRAPH din 21 Iunie, sub semnătura redactorului său diplomatic, anunță că în cercurile germane din Londra, se afirmă că, chiar dacă Puterile acceptă marile linii ale propunerilor germane, adică de a se face o demonstrație navală în fața Valenciei și de a se confisca submarinele guvernamentale spaniole, Reichul ar continua să susțină că fiecare Putere își păstrează dreptul său de acțiune individuală.

Redactorul diplomatic al lui TIMES, subliniază că cercurile engleze manifestă o oarecare nerăbdare. După incidentul crucișătorului „Deutschland“, Anglia a dovedit că privește favorabil orice cerere legitimă.

„Guvernul englez — adaugă ziarul — este totuși în așteptarea unui răspuns din partea guvernului german și italian în chestiunea retragerii din Spania a forțelor terestre și aeriene străine“.

Presa engleză din 23 Iunie își exprimă desamăgirea, fată de eșecul negocierilor dintre cele patru mari Puteri, și este de părere că nu trebuie să se treacă la nicio acțiune pripită.

DAILY TELEGRAPH, în articolul de fond, scrie:

„Este clar că submarinul agresor n'a fost identificat și că sunt încă destule puncte îndoelnice ca să se procedeze mai degrabă la o anchetă decât la represalii. Confiscarea vaselor de comerț și blocarea porturilor sunt în realitate acte de războiu, care ar schimba natura conflictului spaniol. Neintervenția a funcționat în mod insuficient, dar ea a salvat pacea Europei. O spărtură în frontul puterilor ar face să renască toate primejdiile ce amenință pacea europeană“.

TIMES scrie: „In ultimele zile se putea spera să se ajungă la progrese simțitoare. Vizita d-lui von Neurath, în mod normal, trebuia să fie urmată de vizita unui om de Stat britanic la Berlin, ceea ce constituia un nou punct de plecare. Momentul ce s'a ales pentru a se cere Marei Britanii și Franței, soluțiuni pe care nu pot să le admită, este ales în mod foarte curios“.

Ziarul adaugă că unii interpretatori pun în legătură noua turnură a politicii germane, cu situația politică

din Franța. Ei cred că unele cercuri germane socotesc că situația din Franța ar putea să se întoarcă în favoarea Germaniei. „Nu rămâne însă nimic de așteptat dela această împrejurare“ — termină ziarul.

Presa franceză.

In legătură cu incidentul crucișătorului „Leipzig“, LE PETIT PARISIEN din 20 Iunie, scrie: „Incidentul în sine, este incomparabil, mai puțin grav decât cel al cuirasatului „Deutschland“ și putem spera că va fi soluționat grabnic. Crucișătorul „Leipzig“, nu a avut de suferit nicio stricăciune și Germania nu va trebui să exploateze acest incident în mod exagerat. În schimb, ar trebui să se găsească în viitor un remediu pentru lipsa de mărturie nepărtinitoare, în cazul unor asemenea agresiuni. Propunerea franceză, ca observatori neutri, să se afle pe bordul vapoarelor de control, va trebui să fie luată în considerare“.

L'OEUVRE scrie: „Se crede că, pe baza acestui incident, Germania ar voi să ceară, cât mai curând, un veritabil blocus al coastelor Spaniei în Marea Mediterană. Germanii speră acum, când Bilbao a căzut și coastele de pe Atlantic ale Spaniei, se află în mâinile naționaliștilor, un blocus în Mediterană, ar lua guvernamentalilor ultimele lor resurse“.

Incidentul diplomatic și complicațiunile create de afacerea „Leipzig“, preocupă de aproape toată presa franceză, din 23 Iunie.

„Nu se mai poate ignora la Berlin, că Londra și Parisul au mers până la limita extremă a spiritului de conciliațiune și că mai departe nu se poate merge“, declară Saint Brice, în LE JOURNAL.

„Am crezut într'o Germanie desgustată de războiul din Spania, dând treptat înapoi, nevoind să-și asume riscuri mari, scrie ECHO DE PARIS, sub semnătura lui Pertinax. „Ajungem să ne întrebăm azi, dacă Italia, în strânsă legătură cu Berlinul, nu a ținut numai locul Germaniei. Este remarcabil că Germania reapare acum pe planul prim, în timpul când desnodământul războiului civil se apropie“.

Noul ziar de dreapta L'EPOQUE; condus de d-l de Kerillis, scrie: „Adevărata înfățișare a păcii germanice, începe să se arate în plină lumină a zilei“.

LE JOUR, organ naționalist, își exprimă de asemenea îngrijorare. „Reichul își reia libertatea și se declară singur judecător al măsurilor de luat pentru a dobândi reparațiune din partea Valenciei. Ne găsim în fața unui eșec, a cărui gravitate nu trebuie ascunsă. Faptul însă, că s'a rezolvat criza politică franceză, poate avea o însemnătate, căci Berlinul credea că această criză va mai dura câteva zile“.

Presa germană.

Ocupându-se de bombardarea vaporului italian „Mad-da“, de către avioanele guvernamentale spaniole, BERLINER LOKALANZEIGER scrie între altele că comitetul de neintervențiune dela Londra, a primit astfel o nouă documentare, care va trebui să contribuie la accelerarea luării unor hotărâri, precum și luarea măsurilor prevăzute și eficace, pentru ca celor din Valencia să le piară pofta de a reîncepe.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG spune în aceeași chestiune: „Avertismentul pe care guvernamentalii i-au primit prin bombardarea Almeriei, pare că n'a avut un efect destul de durabil. Acum, când flota guvernamentalilor pare să fi dispărut cu totul de pe mare, pirateria continuă în aer. Valencia a fost avertizată“.

Prca din 20 Iunie se ocupă pe larg de atacul îndreptat împotriva crucișătorului „Leipzig“.

Astfel VOELKISCHER BEOBACHTER scrie: „Nu ajută la nimic să se negocieze cu piratii, ei trebuie să fie nimiciți. Germania așteaptă fapte precise. Ca mare putere navală, Anglia trebuie să-și spună cuvântul. În interesul păcii mondiale trebuie să se dea o pildă fără echi-voac, astfel ca, odată pentru totdeauna, să piară criminalii-ior bolșevici pofta unor noi atacuri“.

Ziarul oficios al partidului național-socialist încheie într'un apel adresat puterilor, care asigură controlul, să intervină imediat, spre „a se evita o catastrofă, ale cărei consecințe nu pot fi ascunse“.

Oficiosul DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ și toate celelalte ziare, cer măsuri imediate contra „piraiților roși din Valencia“.

BERLINER LOKAL-ANZEIGER scrie: „In primul rând trebuie să se găsească o soluție a chestiunilor ce se pun acum, în urma atacului bolșevicilor spanioli contra crucișătorului „Leipzig“. Numai atunci va fi posibil să se reia toate celelalte probleme“.

DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ din 23 Iunie precizează:

„Germania continuă să aibă interesul de a lichida războiul civil din Spania și mai cu seamă să împiedece ca el să degeneze din punct de vedere militar și politic într'un incendiu european.

„De aci rezultă, continuă publicația oficioasă germană, că Reichul ca și Italia va aplica cu simțământul răspunderii sale și potrivit demnității și intereselor germane, hotărârile pe care i le impune situația“.

DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ merge până la a declara că „Germania n'a fost surprinsă peste măsură de cele întâmplare, deoarece timpul de după războiu i-a dovedit cu prisosință că lumea nu este încă îndeajuns de leală spre a judeca drept evenimentele internaționale“.

Organul Ministerului de Afaceri Străine al Reichului, acuză guvernul din Valencia de rea-credință și învinuște Franța și Marea Britanie de a fi lucrat sub influența anumitor puncte de vedere care le-au împiedecat să ia hotărâri nepărtinitoare.

„Absența de solidaritate a celor patru mari puteri, încheie publicația germană, a sdruncinat în mod grav încrederea Germaniei în funcționarea normală a sistemului acțiunii colective“.

Presă germană din 23 Iunie acordă cea mai vic atenție eșecului negocierilor din Londra între cele patru mari puteri.

BERLINER BOERSENZEITUNG constată că principiul solidarității internaționale nu s'a putut impune. Acordul din 12 Iunie nu a fost aplicat, deși situația și faptele erau deajuns de clare.

BERLINER TAGEBLATT declară că atunci când guvernul Reichului va trebui să ia, după primirea raporturilor, hotărârile necesare, el o va face în cunoștință de

cauză. Trebuie, înainte de toate, ca guvernul din Valencia să înțeleagă că o chemare la ordine, așa cum ar fi trebuit să fie exprimată prin solidaritatea puterilor reunite prin acordul delu 12 Iunie, este inevitabilă.

FRANKFURTER ZEITUNG scrie: „Atunci când un comandant german anunță oficial că un vapor a fost obiectul unui atac, nu mai există motiv pentru a examina faptul. Or, tocmai aceasta a fost cerut la Londra. Dar, atunci când o torpilă își atinge țelul, este prea târziu pentru a se începe un examen“.

GERMANIA declară că după eșecul negocierilor celor patru mari puteri, țara care a fost victima atacului, adică Germania, își reia din nou inițiativa.

Presa italiană.

„Amânarea vizitei la Londra a d-lui von Neurath nu este, scrie GIORNALE d'ITALIA din 22 Iunie, o manifestare dușmănoasă față de Marea Britanie, ci o hotărâre logică și necesară strâns legată de situația turbure creată de încercarea de torpilare a crucișătorului german „Leipzig“.

Ziarul afirmă că această situație pretinde o grabnică clarificare internațională și că de aceea este nevoie ca d-l Hitler să fie în contact direct cu ministrul său de afaceri străine.

„Guvernul german, continuă GIORNALE d'ITALIA, așteaptă acum ca cele patru puteri însărcinate cu controlul naval al coastelor Spaniei să consacre caracterul internațional al ofensei făcută unui bastiment al acestui control și să hotărască repede reacțiunea internațională necesară“.

După ce subliniază că dacă această reacțiune ar lipsi, întregul sistem al controlului ar fi din nou pus în discuție, ziarul formulează dorința ca cele patru puteri, având conștiința îndatoririlor lor politice și morale de solidaritate și respect al angajamentelor luate, își vor îndeplini aceste îndatoriri.

In concluzie, GIORNALE d'ITALIA afirmă că noua agresiune, chiar dacă nu și-a atins scopul, nu poate fi clăsată fără răspunsul cuvenit.

Ziarele italiene din 23 Iunie subliniază eșecul conversațiilor celor patru mari puteri în sânul comitetului de control din Londra și regretă că Franța și Anglia au refuzat să adopte măsurile necesare, spre a face să înceteze atentatele roșilor din Valencia.

MESSAGGERO scrie că o demonstrație navală a celor patru puteri în fața Valenciei și un sever avertisment adresat guvernului republican, cerute de Germania cu sprijinul Italiei, reprezentau minimul ce se putea cere. Ziarul își exprimă dorința să se ajungă totuși la o soluție și adaugă că este necesar ca opinia publică europeană să se convingă că trebuie să se sfârșească cu indulgența care nu convită răul, ci îl agravează și îl face ireparabil.

„Italia rămâne în comitetul de neintervenție, pentru a lua parte și de acum înainte, atât cât va putea, la politica generală în favoarea pacificării Spaniei“, scrie azi d-l Virginio Gayda, purtătorul de cuvânt în politica externă a guvernului italian, în ziarul GIORNALE d'ITALIA.

„Retragerea din sistemul controlului, explică d-l Gayda, înseamnă că Italia își va rechema toate vasele de războiu care controlau neintervenția în apele spaniole. Este evident că dată fiind lipsa de garanții necesare vapoarelor ce exercitau controlul, Germania și Italia aveau datoria morală și națională să sustragă forțele lor navale dela noile agresiuni, la care impunitatea asigurată ar putea îndemna pe agresori“.

PROBLEME EUROPENE

NOUL GUVERN FRANCEZ

Ziarele franceze din 23 Iunie exprimă prima lor impresie asupra noului guvern prezidat de d-l Chautemps, precum și oarecare îngrijorare în ceea ce privește recentele deciziuni ale Germaniei.

LE MATIN scrie: „In domeniul financiar, d-l Chautemps înțelege să revină la sănătoasa ortodoxie liberală. Prezența sa în fruntea guvernului și a d-lui Bonnet la Ministerul de Finanțe, au o însemnătate foarte bine precizată. Este vorba să se restabilească încrederea, să se prelungească „pauza“ atât timp cât va fi necesar pentru ca să se asigure revenirea, în urma recentelor schimbări pe care le-a suferit economia noastră, în ultimul an, prin ritmul prea rapid al evoluției sociale“.

LE JOURNAL declară: „Realizând dorința exprimată de comisia de finanțe a Senatului, d-l Chautemps vine cu un program precis și clar și spune în sfârșit țării întregul adevăr. Nu există îndoială că votul celor două Camere va sprijini guvernul în opera sa“.

L'ERE NOUVELLE scrie: „Acum este rândul pacificatorilor și momentul solidarității sociale“.

LE POPULAIRE declară: „Masele populare vor avea cu atât mai multă încredere cu cât se va constata mai grabnic că sacrificiul făcut de partid este compensat prin lealitatea celorlalte elemente care au intrat în frontul popular“.

L'HUMANITE constată: „Noi suntem dintre cei care vor ca guvernul să reușească, dar ținem ca reușita lui să fie încoronată prin realizarea programului“.

În ziarul L'EPOQUE, d-l de Kerillis continuă să preconizeze formarea unui guvern de „conciliere națională, singur capabil de a salva țara“.

LE FIGARO scrie: „Guvernul Blum nu însemna altceva decât că „pauza“ era un expedient provizoriu. Prin venirea la putere a guvernului Chautemps, ea poate și trebuie să se transforme într-o politică. Noi o vom vedea la lucru și atunci ne vom pronunța asupra ei. Dorim însă ca să dispară orice patimă“.

BILANȚUL CĂLĂTORIEI D-LUI VON NEURATH ÎN SUD-EST

WIENER WIRTSCHAFTS-WOCHE din 16 Iunie sub titlul: „Bilanțul călătoriei sudestice a d-lui Neurath“, publică un articol de d-l Ladislau Sas, corespondentul ziarului la Budapesta. Între altele scrie:

„D-l Neurath a plecat la Belgrad ca să se convingă între altele până unde a pătruns influența italiană până unde și cu câtă intensitate este încrucisată politica sud-estică germană de partenerul axei.

„Acelaș scop l-a avut și călătoria la Sofia. Aceleași îngrijorări există în Germania și cu privire la Bulgaria, a cărei regină este o prințesă de Savoya. Roma urmărește acolo unde consideră necesar nu numai politica fascistă, ci și politica de familie.

„Nu greșim dacă presupunem că d-l Neurath a vrut să obțină o imagine clară despre faptul până unde a ajuns munca aliatului și simultan și a rivalului în Basinel Dunării și cum ar putea fi paralizată, sau cel puțin redusă

la o măsură acceptabilă pentru politica de expansiune germană. D-l Neurath precum și cei care l-au însărcinat nu se vor lăsa induși în eroare de solemnitățile de primire abil aranjate. Pe când bulgarul observă o tăcere premeditată, sârbul, operând virtuos a avut grijă ca viitorul de viitor ale Berlinului să fie aduse la măsura realității.

„Zilele viitoare va avea loc pe Dunăre întâlnirea celor trei prim-miniștri și celor trei șefi de stat ai statelor Micii Înțelegeri. D-l Neurath n'a reușit să paralizeze nici influența Romei în Sud-Est, nici să sdruncine Mica Înțelegere, precum n'a reușit să schimbe de pildă nici programul de călătorie al d-lui Stoiadinovici a cărui viitoare realitate este Parisul.

„Mai rămâne Budapesta. Și aici d-l Neurath n'a avut un joc mai ușor. Deși în toastul său a vorbit de absoluta necesitate a îndreptării nedreptăților, totuși n'a putut să facă să se uite diferitele enunțiațiuni antirevizioniste, ale d-lor Hitler și Rosenberg. Dar la Budapesta se vorbește de un timp cu mai multă nădejde de egalitatea drepturilor militare ale Ungariei. D-l Kanya, ministrul de externe foarte abil și rutinat nu vrea să realizeze egalitatea în drepturi maghiară nici în umbra Italiei, nici sub protectoratul Germaniei“.

REVIZIONISMUL UNGAR

JOURNAL DES NATIONS din 17 Iunie, ocupându-se de problemele Europei Centrale, se arată extrem de mirat de faptul că Ungaria, care rezervă propriilor sale minorități naționale o situație de „paria“ fără puteri și fără drepturi, nu încetează de a se plânge de situația creată condițiilor săi care locuiesc în statele vecine. Ziarul adaugă: „Pe față sau nu, politica Ungariei este bazată pe revendicarea retrocedării regiunilor pierdute după război și pe restaurarea Habsburgilor. Cererea ei de egalitate de drepturi în materie de armament face parte din această politică.

„E foarte natural ca Mica Înțelegere să nu poată accorda o atare pretenție fără tocmeală, că cere garanții din partea Budapestei în ceea ce privește politica sa viitoare și că face să depindă aprobarea ei de modul cum Ungaria va prezenta dorința sa de rearmare în fața lumii.

„Mica Înțelegere nu s'ar mai putea simți legată de unele obligații față de Ungaria, în cazul când această țară ar anula, din proprie inițiativă, propriile sale angajamente contractuale și în cazul când Budapesta ar dori să impună Europei Centrale un sistem politic ungar a cărui dezvoltare ar procura statelor în cauză mai mari neajunsuri pentru pace decât până acum“.

TURCIA ȘI ÎNȚELEGEREA BALCANICĂ

Analizând discursul pronunțat de d-l Ismet Inonu, președintele consiliului de miniștri al Turciei, în fața parlamentului din Ankara, SAMUPRAVA din 16 Iunie subliniază că primul ministru turc și-a exprimat întreaga încredere în Înțelegerea Balcanică.

Ziarul relevă de asemenea speranța mărturisită de d-l Ismet Inonu în dezvoltarea viitoare a relațiilor Turciei cu Bulgaria și ale acesteia din urmă cu toți ceilalți membri ai Înțelegerii Balcanice.